

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 25 maart 2021
Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Ludwig Caluwé

Telefoon: 03 240 52 48

Agenda nr. 4/1

Belastingreglement algemene provinciebelasting 2021.
Bestuurlijk toezicht door Vlaanderen. Kennisname.

1. Bevoegdheid

Artikel 248 §1,2^e lid van het Provinciedecreet van 9 december 2005.

2. Juridische context

Belastingreglement algemene provinciebelasting 2021, goedgekeurd door de provincieraad in de zitting van 4 december 2020 en gepubliceerd op 10 december 2020.

3. Feitelijke context en verantwoording

Na publicatie van het belastingreglement algemene provinciebelasting 2021, werden 2 klachten ingediend door belastingplichtigen bij de toezichthoudende overheid.

De eerste klacht werd op 10 december 2020 ingediend. De klacht gaat over een vrijstellingsaanvraag die werd ingediend door de klager voor de algemene provinciebelasting 2020.

De vrijstellingsaanvraag voor aanslagjaar 2020 werd afgewezen door de provincie, vermits de klager pas sedert 1 maart 2020 recht heeft op verhoogde tegemoetkoming. Voor de algemene provinciebelasting 2020 is vereist dat de belastingplichtige dit recht heeft op 1 januari 2020. Als dit niet het geval is, heeft de belastingplichtige geen recht op een belastingvrijstelling voor 2020. De belasting is ondeelbaar.

Het antwoord van de toezichthoudende overheid aan de klager, luidt als volgt:

"Naar aanleiding van uw klacht van 10 december 2020 over de hierboven omschreven zaak werd een onderzoek ingesteld door mijn diensten. Zoals de procedure in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur voorschrijft werd het besluit, het bijbehorende dossier en een toelichting opgevraagd bij het gemeentebestuur. Het provinciebestuur wijst er op dat u voor de aanslag in de algemene provinciebelasting voor het aanslagjaar 2020 niet in aanmerking kwam voor de vrijstelling die geldt voor de referentiepersoon van het gezin die op 1 januari van het aanslagjaar geniet van het recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming op basis van de

gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. Dit als gevolg van het feit dat u op 1 januari van het aanslagjaar 2020 geen recht had op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming. U en uw partner kregen dit recht pas vanaf 1 maart 2020. Het provinciebestuur wijst er echter op dat u voor het aanslagjaar 2021 wel in aanmerking komt voor de vrijstelling als blijkt dat u op 1 januari 2021 nog steeds recht heeft op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming. Als dit het geval is zal de vrijstelling u ook automatisch worden toegekend. U zou deze informatie ondertussen ook ontvangen moeten hebben van het provinciebestuur, via een mail van 21 december 2021.

Het belastingreglement houdende de algemene provinciebelasting van Antwerpen voorziet een vrijstelling voor het gezin dat aantoonde dat de referentiepersoon van het gezin op 1 januari van het aanslagjaar geniet van het recht op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming op basis van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. De provincie heeft de wens te voorzien in een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk met extra aandacht voor die categorieën belastingplichtigen die het minst draagkrachtig zijn. Voormelde vrijstelling moet dan ook in dit licht worden gezien.

Als voorwaarde voor de vrijstelling voor het gezin geldt wel degelijk dat de referentiepersoon van het gezin moet genieten van dit recht. Dit volgt echter enkel uit het feit dat de belasting wordt gevestigd op naam van de referentiepersoon van het gezin. De reden daartoe is enkel administratief, om de vestiging van de belasting eenvoudig te houden.

Het is belangrijk te benadrukken dat de vrijstelling steeds geldt voor het gezin, de belastingplichtige. Het feit dat de referentiepersoon van het recht op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming moet genieten heeft daarop geen invloed. Het is immers zo dat wanneer een persoon van het gezin het recht wordt toegekend op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming, dit recht meteen ook geldt voor het gezin, d.i. de partner en (eventuele) personen ten laste. Het gezin, en elkeen daarin, geniet dus van dit recht.

In uw concreet geval betekent dit dat u, als referentiepersoon van het gezin, ook geniet van het recht op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming als uw partner dit recht werd toegekend. Dit blijkt ook duidelijk uit het attest van de CM dat deel uitmaakt van het dossier. Bijgevolg komt u in aanmerking voor de vrijstelling in de algemene provinciebelasting, op voorwaarde dat u op 1 januari van het aanslagjaar, de datum die bepalend is voor de belastingplicht, over dit recht beschikt. Het provinciebestuur heeft u hier ook op gewezen in een mail van 21 december 2020.

Op basis van het bovenstaande is er dus geen aanleiding om op te treden in dit dossier."

De tweede klacht betreft een geanonimiseerde klacht waarvan de provincie op 14 januari 2021 door de toezichthoudende overheid in kennis werd gesteld. De klager is van mening dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden vermits eenzelfde tarief wordt gehanteerd voor elk gezin en dit ongeacht of een gezin bestaat uit één of meerdere personen.

Het antwoord van de toezichthoudende overheid aan de klager luidt als volgt:

"Naar aanleiding van uw klacht van 7 januari 2021 over de hierboven omschreven zaak werd een onderzoek ingesteld door mijn diensten.

Zoals de procedure in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur voorschrijft werd het besluit, het bijbehorende dossier en een toelichting opgevraagd bij het gemeentebestuur.

Het provinciebestuur wijst er op dat het hanteren van één tarief ongeacht de samenstelling van het gezin het gelijkheidsbeginsel niet schendt. De regels van gelijkheid en niet-discriminatie vereisen niet dat de norm de belasting aanpast naargelang de eigenheid van elk geval. Het financieel/fiscaal doel primeert. Het is te verantwoorden dat alle gezinnen als belastingplichtigen worden aangeduid, nu het doel erin bestaat middelen te verkrijgen om de openbare dienstverlening te financieren. Deze eenzijdig opgelegde verplichting, waarin de afwezigheid van individuele tegenprestaties vervat zitten, vormt een belangrijk aspect om belastingen te onderscheiden van retributies. Het zou onjuist zijn voor te houden dat de betaalde belasting een rechtstreeks verband vertoont met de dienstverlening van de provincie. Bijgevolg is het volgens het provinciebestuur niet onredelijk dat geen onderscheid wordt gemaakt tussen éénpersoons- en meerpersoonsgezinnen. Bovendien wordt op geen enkele wijze geloofwaardig gemaakt dat het evenredigheidsbeginsel zou zijn geschonden door het instellen van deze belasting, aldus het provinciebestuur. Het provinciebestuur acht het hanteren van een eenheidstarief met een sociale correctie voor de gezinnen die het financieel moeilijk hebben een eerlijker en wettelijk correct systeem.

De provincie beschikt over een grondwettelijk gewaarborgde fiscale autonomie die haar toelaat eigenmachtig te beslissen over het invoeren van een belasting. De provincie kan in dit kader dus eigenmachtig de belastinggrondslag en de belastingzetting bepalen, waarvan zij de noodzaak beoordeelt in het licht van de noden waarin ze meent te moeten voorzien. Het vaststellen van een belasting is steeds een opportuniteitskwestie, weliswaar binnen de grenzen van het recht en het algemeen belang.

Het provinciebestuur heeft ervoor gekozen een algemene provinciebelasting goed te keuren omdat die belasting budgettair noodzakelijk is met als doel de uitgaven van de provincie in het algemeen te dekken. De belasting beoogt een bijdrage van de burgers in de algemene bestuurlijke uitgaven van de provincie gelet op het feit dat burgers op democratische wijze gebruik kunnen maken van de provinciale dienstverlening en infrastructuur. Het provinciebestuur stelt dat de belasting van die aard is dat zij binnen de draagkracht ligt van elke belastingplichtige. Het provinciebestuur streeft wel naar een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk en heeft dus extra aandacht voor de zwakste categorieën in de maatschappij. Dit is een duidelijke en aanvaardbare motivering voor deze belasting.

Ook het bepalen van de tariefstructuur is een opportuniteitskwestie bij uitstek die verband houdt met de grondwettelijk gewaarborgde fiscale autonomie. In het raam van het algemeen bestuurlijk toezicht ben ik niet bevoegd om de opportuniteit van de tariefstructuur te beoordelen. Wel kan ik de aanvaardbaarheid en de pertinentie van de tariefstructuur toetsen aan het recht, inbegrepen de beginselen van behoorlijk bestuur.

Het provinciebestuur vordert de belasting van elk gezin dat op het grondgebied van de provincie Antwerpen een hoofdverblijf ter beschikking heeft op 1 januari 2021. Als gezin wordt beschouwd voor de toepassing van de belasting: hetzij een persoon die alleen leeft, hetzij twee of meer personen die, al dan niet verwant, gewoonlijk in één en dezelfde woning of

woongelegenheid verblijven en er samenwonen. Artikel 4 van het belastingreglement bepaalt het bedrag van de belasting op 40 EUR.

U stelt dat het belastingreglement ingaat tegen het gelijkheidsbeginsel omdat eenzelfde tarief wordt gehanteerd ongeacht de gezinssamenstelling. Ongelijke situaties worden volgens u op eenzelfde wijze belast zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording wordt gegeven.

De grondwettelijke regels inzake het gelijkheidsbeginsel (art. 10 Grondwet), het non-discriminatiebeginsel (art. 11 Grondwet) en de niet-discriminatie op het vlak van de belastingen (art. 172 Grondwet) staan er niet aan in de weg dat een verschillende fiscale behandeling wordt ingesteld ten aanzien van bepaalde categorieën van personen voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Dezelfde regels verzetten zich er ook tegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de aangevochten maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de belasting. Het gelijkheidsbeginsel wordt ook geschonden als er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Het is in deze echter belangrijk erop te wijzen dat een belasting kan worden gedefinieerd als een verplichte geldelijke bijdrage die de algemene uitgaven van de overheid moet dekken. Essentieel is dat belastingen noodzakelijkerwijze dwingend van aard zijn, met als voornaamste doelstelling te voorzien in de uitgaven van algemeen nut van de overheid. Het Hof van Cassatie omschrijft het begrip 'gemeente- of provinciebelasting' als "een heffing die gezagshalve wordt verricht door de gemeenten/provincies op de geldmiddelen van zowel personen als instellingen die een band hebben met hun grondgebied, dit ten einde het geheel van de openbare dienstverlening te dekken".

Hoger werd er op gewezen dat de provincie de belasting heft omdat die budgettair noodzakelijk is met als doel de uitgaven van de provincie in het algemeen te dekken. Dit is het doel van de belasting. In het licht van het doel van de belasting is het aannemelijk en redelijk om elk gezin aan te duiden als belastingplichtige omdat 1. de belasting van die aard is dat zij binnen de draagkracht ligt van elk gezin (en waar dit vanuit de wens om de belastingdruk meer evenwichtig te spreiden en aandacht te hebben voor de zwakste categorieën in de maatschappij, niet of minder het geval is, wordt voorzien in een vrijstelling) en 2. omdat het gezin, gekoppeld aan één en dezelfde woning of woongelegenheid, een goeie indicator is voor wie gebruik kan maken van de provinciale dienstverlening en infrastructuur. Het provinciebestuur heeft in het licht van het doel en de aard van de belasting wel degelijk de mogelijkheid om het gezin als dergelijke indicator aan te duiden. Het provinciebestuur is niet verplicht heel concreet en volledig uitgewerkt aan te geven waarom zij net die indicator passend vindt en is bijv. ook niet verplicht om aan te duiden waarom zij niet wenst te differentiëren volgens de gezinssamenstelling. Het aanduiden van het gezin als belastingplichtige is als dusdanig in deze context pertinent.

Met het bovenstaande wordt ook aangetoond dat uw stelling dat de verplichting tot bijdrage uitdrukkelijk wordt gekoppeld aan (de hoeveelheid / de grootte / de intensiteit van) het gebruik van de provinciale dienstverlening en infrastructuur niet correct is. Het provinciebestuur wijst er terecht op dat het onjuist zou zijn voor te houden dat de betaalde

belasting een rechtstreeks verband vertoont met de dienstverlening van de provincie. In casu gaat het om een belasting en niet om een retributie.

In de mate dat u aangeeft dat binnen de door u veronderstelde context het gelijkheidsbeginsel zou zijn geschonden omwille van de door u aangehaalde argumenten, kan dit bijgevolg niet worden bijgetreden.

Op basis van het bovenstaande zal ik dus niet optreden in dit dossier.”

Er kan geconcludeerd worden dat de toezichthoudende overheid in beide dossiers de zienswijze van de provincie bijtreedt en aldus niet verder zal optreden.

De provincieraad neemt kennis van beide antwoorden van de toezichthoudende overheid aan de klagers.

Bijdrage aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's):

SDG 16. Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

SDG-subdoelstelling

16.3. De rechtsregels bevorderen op nationaal en internationaal niveau en gelijke toegang tot het rechtssysteem voor iedereen garanderen

4. Procedurele vormvereisten

De provincieraad is bevoegd voor het goedkeuren van belastingreglementen.

In de vergadering van 4 december 2020 werd het belastingreglement algemene provinciebelasting 2021 aangenomen door de provincieraad. Het belastingreglement algemene provinciebelasting 2021 werd op 10 december 2020 gepubliceerd.

Belastingplichtigen hebben de mogelijkheid om binnen een termijn van 30 dagen na publicatie van het belastingreglement een klacht in te dienen bij de toezichthoudende overheid.

Van zodra een klacht wordt ingediend, wordt het dossier opgevraagd door de toezichthoudende overheid bij de provincie en dient de provincie haar standpunt te formuleren.

De provincie werd op 18 december door de toezichthoudende overheid in kennis gesteld van een klacht.

Per brief van 8 januari 2021 werd het dossier overgemaakt door de provincie aan de toezichthoudende overheid en werd toelichting verschaft.

Op 14 januari 2021 werd de provincie in kennis gesteld door de toezichthoudende overheid van een 2^e (geanonimiseerde) klacht.

Per schrijven van 22 januari 2021 werd het desbetreffende dossier overgemaakt aan de toezichthoudende overheid en werd toelichting verschaft.

Van zodra de toezichthoudende overheid de klachten heeft onderzocht en beantwoord, wordt de provincie van de antwoorden in kennis gesteld.

Op 8 februari 2021 werd het provinciebestuur in kennis gesteld van de 2 antwoorden van de toezichthoudende overheid aan de klagers.

Deze mededeling dient ter kennis te worden gebracht aan de provincieraad in de eerstvolgende zitting.

Alle voornoemde stukken zijn in bijlage toegevoegd en worden ter kennisname voorgelegd aan de provincieraad.

De deputatie keurde dit verslag goed in zitting van 4 maart 2020.

BESLUIT:

Enig artikel:

Kennis wordt genomen van de antwoorden van de toezichthoudende overheid aangaande enerzijds een klacht van 10 december 2020 tegen het belastingreglement algemene provinciebelasting 2021 en anderzijds een klacht van 7 januari 2021 eveneens tegen voornoemd belastingreglement.